

SAOPŠTENJE ZAŠTITNIKA GRAĐANA I POKRAJINSKOG OMBUDSMANA AP VOJVODINA O RASISTIČKIM PROTESTIMA U SELU JABUKA

Sramna mržnja i nasilje prema Romima koji su se proteklih dana ispoljavali u banatskom selu Jabuka, rezultat su mnoštva problema na koje država i društvo u prošlosti prečesto nisu nalazile pravi odgovor.

Povod za napade dela meštana Jabuke prema komšijama Romima tragičan je toliko da mu nije trebalo dodatno zlo, a ono se na žalost desilo. Individualna odgovornost za učinjeno krivično delo zamenjena je uličnim progonom, nasiljem nad celom etničkom grupom i pozivima na linč nedužnih.

Tužilaštvo u Pančevu reagovalo je profesionalno i odlučno. Policija je postupala u skladu sa pravilima struke. Čelnici lokalne samouprave pokazali su odgovornost. Ali to nije bilo dovoljno da se spreče sramni pokušaji linča nad Romima, jer su nasilje i mržnja u prošlosti stekli svojevrstan legitimitet i takvo stanje se preko noći ne može promeniti.

Suzbijanje uzroka rasizma, mržnje i netolerancije prema drugačijima i sprečavanje njihovog ispoljavanja nije samo posao lokalnih organa policije ili samouprave, već opšteg odnosa države prema složenim problemima višeetničkog i viševerskog društva. Državna i javna uprava moraju ubrzano izgrađivati kapacitete i produbljivati znanja koja su neophodna da bi svoje funkcije uspešno vršili u složenom multietničkom društvu. Ustavna rešenja, zasnovana na međunarodnim standardima zaštite ljudskih i manjinskih prava, moraju se praktičnije pretakati u niže normativne okvire i, što je najbitnije, dosledno sprovoditi, kako bi se suzbila delimična društvena dezorijentacija koja jednako pogađa većinu i manjine.

Uprkos svim ustavnim rešenjima, zakonima, uredbama, institucijama, sistemu manjinskih samouprava i priznavanju kolektivnih prava i mera pozitivne diskriminacije, delovanju brojnih nevladinih organizacija, nezavisnim medijima, najzad i uspostavljanju nezavisnih državnih i pokrajinskih organa zaduženih za zaštitu ljudskih i manjinskih prava, etnička distanca se još uvek bitno ne smanjuje, a latentne međuetničke netrpeljivosti i predrasude su i dalje ukorenjene i prepreka su razvoju.

Otuda „slučaj Jabuka“ je povod za preispitivanje rada svakog organa javne vlasti, kulturnog i obrazovnog sistema, medija i drugih koji bi trebalo da su glavni akteri društve stabilnosti, integracije i uspostavljanja poverenja kako među građanima, tako i u institucije. Ukoliko se prenebregne potreba za raspravom o identifikovanju i jasnom označavanju problema koji kod građana bude reakcije i osećanja šovinizma i rasizma, a društvena tragedija u Jabuci svede na lokalni problem, taj slučaj neće biti poslednji, kao što nije bio ni prvi u našem društvenom životu.